

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
μ	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร
σ	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้ดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาแล้ว โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ผลปรากฏดังตาราง 4 - 8

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนา คุณธรรม ใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	ระดับการปฏิบัติ n = 262			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้าน โรงเรียน	4.44	0.47	มาก	2
2. ด้านผู้บริหาร	4.53	0.53	มากที่สุด	1
3. ด้านครู	4.23	0.55	มาก	3
4. ด้านนักเรียน	4.15	0.57	มาก	4
รวม	4.34	0.53	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53) ส่วนด้าน โรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.44) ด้านครู ($\bar{X}$ = 4.23) และด้านนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.15)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้าน โรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้าน โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. โรงเรียนมีความสะอาด และบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม	4.63	0.56	มากที่สุด	1
2. โรงเรียนมีมาตรการรักษาความปลอดภัย	4.54	0.60	มากที่สุด	5
3. โรงเรียนมีแผนพัฒนาด้านคุณธรรมที่เป็นระบบ	4.42	0.71	มาก	8
4. โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการประจำปี/ โครงการ/ กิจกรรม ด้านคุณธรรม	4.63	0.56	มากที่สุด	1
5. โรงเรียนมีการประเมินและสรุป รายงานผล แผนพัฒนาโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรม	4.62	0.54	มากที่สุด	3
6. โรงเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.44	0.67	มาก	6
7. โรงเรียนกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและคุณธรรม ในการแก้ปัญหา	4.40	0.68	มาก	9
8. โรงเรียนกำหนดกิจกรรม แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.44	0.65	มาก	6
9. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ปฏิบัติตาม คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนหรือ กรอบแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.55	0.57	มากที่สุด	4
10. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศด้านคุณธรรม	4.38	0.66	มาก	12
11. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายระหว่าง โรงเรียนกับ โรงเรียน	4.32	0.72	มาก	13
12. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก	4.29	0.77	มาก	14
13. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรทางศาสนา	4.40	0.68	มาก	9
14. โรงเรียนผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	4.39	0.66	มาก	11
15. โรงเรียนได้รับรางวัลด้านคุณธรรม	4.20	0.78	มาก	15
รวม	4.44	0.47	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านโรงเรียน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 10 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีความสะอาด และบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม ($\bar{x} = 4.63$) โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรม ด้านคุณธรรม ($\bar{x} = 4.63$) และโรงเรียนมีการประเมินและสรุป รายงานผล แผนพัฒนาโครงการ/ กิจกรรมด้านคุณธรรม ($\bar{x} = 4.62$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อเรียงลำดับดังนี้ โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน ($\bar{x} = 4.32$) โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก ($\bar{x} = 4.29$) และโรงเรียนได้รับรางวัลด้านคุณธรรม ($\bar{x} = 4.20$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม อัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.60	0.55	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนการ บริหารงาน โครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.56	0.56	มากที่สุด	6
3. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.58	0.57	มากที่สุด	3
4. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจ แก่ คณะครู และนักเรียนในการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.59	0.57	มากที่สุด	2
5. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือ ยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงานองค์กรภายใน หรือภายนอก ระดับสถานศึกษา	4.57	0.61	มากที่สุด	5
6. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล การดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.58	0.57	มากที่สุด	3
7. ผู้บริหารมีแนวทางโครงสร้างในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม	4.47	0.71	มาก	8
8. ผู้บริหารมีรูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม	4.44	0.70	มาก	9
9. ผู้บริหารมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงาน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.44	0.69	มาก	9
10. ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานและ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาด้านคุณธรรม	4.49	0.70	มาก	7
รวม	4.53	0.53	มากที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่า ระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ($\bar{X} = 4.60$) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู และนักเรียนในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ($\bar{X} = 4.59$) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน 2 ประเด็น คือ ผู้บริหารมีรูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารงานด้านคุณธรรม และผู้บริหารมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ($\bar{X} = 4.44$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน
คุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านครู จำแนกเป็น
รายชื่อ

ด้านครู	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.32	0.69	มาก	7
2. ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรม	4.37	0.65	มาก	4
3. ครูมีการจัดการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรม	4.46	0.63	มาก	2
4. ครูมีการสร้างหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนปลูกฝังคุณธรรม	4.25	0.70	มาก	9
5. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยผ่าน โครงการคุณธรรมและกิจกรรมอื่น	4.24	0.78	มาก	10
6. ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนปลูกฝังคุณธรรม	4.35	0.68	มาก	6
7. ครูมีการประเมินผลด้านคุณธรรมและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนานักเรียน	4.23	0.72	มาก	11
8. ครูมีรูปแบบ/เทคนิค/วิธีการ ถ่ายทอดองค์ความรู้คุณธรรมอัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียน	4.21	0.67	มาก	12
9. ครูมีคู่มือ สื่อ ในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย	4.26	0.64	มาก	8
10. ครูมีการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน	4.13	0.74	มาก	15
11. ครูมีการสร้างเครือข่ายกับครูโรงเรียนอื่น	4.06	0.79	มาก	19
12. ครูมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก/องค์กรทางศาสนา	4.19	0.72	มาก	14
13. ครูมีการเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอชัดเจน เป็นรูปธรรม	4.13	0.75	มาก	15

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านครู	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
14. ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา	4.11	0.74	มาก	17
15. ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับกลุ่มโรงเรียน/สหวิทยาเขต	4.08	0.76	มาก	18
16. ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/จังหวัด	4.05	0.81	มาก	20
17. ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับภูมิภาค/ประเทศ	3.93	0.86	มาก	21
18. ครูมีความประพฤติปฏิบัติตน ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ หรือกรอบแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.21	0.69	มาก	12
19. ครูมีความประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	4.49	0.58	มาก	1
20. ครูเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือยกย่อง เชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงานองค์กรภายในหรือภายนอก ระดับสถานศึกษา	4.43	0.60	มาก	3
21. ครูเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือยกย่อง เชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรภายในหรือภายนอก ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/จังหวัด	4.37	0.69	มาก	4
รวม	4.23	0.55	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านครู โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูมีความประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.49$) ครูมีการจัดการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรม ($\bar{X} = 4.46$) ครูเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับ หรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงานองค์กรภายในหรือภายนอก ระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.43$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อ เรียงลำดับดังนี้ ครูมีการสร้างเครือข่ายกับครู โรงเรียนอื่น ($\bar{X} = 4.06$) ครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/จังหวัด ($\bar{X} = 4.05$) และครูมีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับภูมิภาค/ประเทศ ($\bar{X} = 3.93$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม อัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.15	0.70	มาก	8
2. นักเรียนได้มีการเข้าร่วม โครงการคุณธรรม ตาม คุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิด โรงเรียน คุณธรรม สพฐ.	4.24	0.72	มาก	2
3. นักเรียนสามารถนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการคุณธรรม	4.18	0.73	มาก	5
4. นักเรียนมีการสรุปองค์ความรู้จากโครงการคุณธรรม	4.05	0.78	มาก	15
5. นักเรียนมีการเผยแพร่ โครงการคุณธรรม ผู้สาธารณชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย	4.06	0.82	มาก	13
6. นักเรียนมีจิตสำนึกและมีการประพฤติปฏิบัติตนตาม คุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิด โรงเรียน	4.15	0.70	มาก	8
7. นักเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน	4.19	0.63	มาก	4
8. นักเรียนได้มีหลักคิดและมีอุดมการณ์ด้านคุณธรรม	4.17	0.64	มาก	7
9. นักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าแสดงออกอย่าง สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม	4.23	0.60	มาก	3
10. นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการการจัดกิจกรรม ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ หรือกรอบแนวคิด โรงเรียน คุณธรรม สพฐ.	4.18	0.61	มาก	5
11. นักเรียนนำเสนอผลงานการจัดกิจกรรมตามคุณธรรม อัตลักษณ์ หรือกรอบแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	4.15	0.64	มาก	8

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ (n=262)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
12. นักเรียนจัดตั้งกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรมตามความสนใจ ปฏิบัติกิจกรรม ขยายผล แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านคุณธรรม ภายในโรงเรียน	4.06	0.72	มาก	13
13. นักเรียนได้เข้าร่วมกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรม ปฏิบัติกิจกรรม ขยายผล แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านคุณธรรมระหว่างโรงเรียน	4.08	0.76	มาก	11
14. นักเรียนได้เข้าร่วมกลุ่ม/ชุมนุม/ชมรม ปฏิบัติกิจกรรม ขยายผล แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านคุณธรรมกับชุมชน	4.07	0.75	มาก	12
15. นักเรียนในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามคุณธรรม อัตลักษณ์ หรือกรอบแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพิ่มขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.25	0.64	มาก	1
รวม	4.15	0.57	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านนักเรียน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรม อัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพิ่มขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.25$) นักเรียนได้มีการเข้าร่วมโครงการคุณธรรมตามคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ($\bar{X} = 4.24$) และนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อ เรียงลำดับดังนี้ นักเรียนมีการเผยแพร่โครงการคุณธรรมสู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับสื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย ($\bar{X} = 4.06$) นักเรียน

จัดตั้งกลุ่ม/ ชุมนุม/ชมรมตามความสนใจ ปฏิบัติกิจกรรม ขยายผล แลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านคุณธรรม ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$) และนักเรียนมีการสรุปองค์ความรู้จากโครงการคุณธรรม ($\bar{X} = 4.05$)

ตอนที่ 2 ผลการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

การค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.1 การศึกษาแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม

2.2 การสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้จากการสรุปแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายละเอียดที่ค้นพบ ปรากฏดังนี้

2.1 การศึกษาแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม

รายนามและตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

1. นายคำนึ่ง แก้วอนันต์	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
2. นายจิระศักดิ์ จะย่นรัมย์	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
3. นายคุณาพัฒน์ เวทย์มนต์	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
4. นางจิราภรณ์ อินทรประสพ	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
5. นางอัญชุลี นนทะภา	ครู
6. นายธนสิทธิ์ แก้วสุข	ครู
7. นางสาววรรณา จิตจักร	ครู
8. นางจันทร์ลา สุทธิประภา	ครู
9. นายชนะศักดิ์ โคตรนรินทร์	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน
10. นายสังวาล ดาวรุ่ง	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

11. นายใหญ่ คำดี	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
12. นางสาวนริศรา คุ่มเพชร	ผู้ปกครองนักเรียน
13. นายไพโรพนาเวส เลิศคำ	ผู้ปกครองนักเรียน
14. นายสากล พรหมศิริเดช	ศึกษานิเทศก์
- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

แผนผังการนั่งประชุม รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก และภาพประกอบ ปรากฏในภาคผนวก ฅ
วัน เวลา และสถานที่ การสนทนากลุ่ม

1) วันที่ 18 กันยายน 2563 เวลา 13.00-16.30 น.

2) สถานที่ในการจัดประชุม ฅ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านเขาหิน ตำบล
คลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ผลสรุปที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเป็น 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู
และ ด้านนักเรียน พร้อมทั้งการระบุแนวทางที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม
ดังนี้ (รายละเอียดบันทึกการสนทนากลุ่ม ปรากฏในภาคผนวก ฅ)

1. ด้านโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาคุณธรรม
ผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่
เกี่ยวข้องกับด้านโรงเรียน ยกตัวอย่างเช่น

B1 กล่าวว่า...โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นโรงเรียนที่ขับเคลื่อนด้วยคุณธรรม
กระบวนการที่ได้มาซึ่งโรงเรียนนี้ เราก็จะผ่านกระบวนการในที่เราจะต้องทำแผน แล้วก็กำหนด
คุณธรรม อัตลักษณ์ เพราะฉะนั้นเมื่อเรามีอัตลักษณ์ โรงเรียนก็จะกำหนด ตัวชี้วัดที่จะประเมิน
ความสำเร็จของนักเรียนว่าเราต้องการให้นักเรียนของเราบรรลุตามตัวชี้วัด...

A1 กล่าวว่า...ซึ่งคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนจะได้มาโดยผ่านกระบวนการ PLC
ต้องมีการทำ PLC ในโรงเรียนนั้น ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเข้า
มาร่วมกันนะครับ แล้วก็ทำ PLC กันเพื่อหาอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ได้...

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักยัง ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียน
คุณธรรม สพฐ. ในทำนองเดียวกัน ได้ข้อสรุปว่า

โรงเรียนมีการดำเนินในเรื่องการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ
การปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน ผู้บริหารและครูทุกคนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สระแก้วเขต 1 ได้ผ่านการอบรมมาแล้ว เพราะฉะนั้นการที่จะขับเคลื่อน ผู้บริหารจะต้องให้ความใส่ใจ สนใจ แล้วก็ลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการ PLC เพื่อหาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนมีแผนพัฒนาด้านคุณธรรมที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ โรงเรียนเริ่มโดยเป็นตัวแบบ ผู้บริหารนำแบบที่โรงเรียนได้เริ่มไปต่อยอด โรงเรียนได้บูรณาการ นำคุณธรรม สพฐ. 5 ประการ มาเพิ่มเติม ในหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดเป็นคุณลักษณะที่ประสงค์เพิ่มเติมในหลักสูตร และปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน

2. ด้านผู้บริหาร

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่เกี่ยวข้องกับด้านผู้บริหาร ยกตัวอย่างเช่น

A1 กล่าวว่า...ผู้บริหารมารับนโยบายคุณธรรมแล้วก็ไปขยายผลให้ครูว่าคุณธรรม สพฐ. ว่าโรงเรียนเราเป็นอย่างไร แล้วครูและคณะกรรมการช่วยกันขับเคลื่อนคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียนให้ได้ ...

A5 กล่าวว่า...ผู้บริหารไปรับนโยบายมาจากเขตพื้นที่เสร็จแล้วผู้บริหารผลักดันนโยบายให้ เกิดกับนักเรียนก็ให้ครูมาช่วยวางแผนมาทำ PLC ร่วมกัน ...

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในทำนองเดียวกัน ได้ข้อสรุปว่า

ผู้บริหารรับนโยบายมาจากเขตพื้นที่ มีความรู้ ความเข้าใจ ในเกี่ยวกับคุณธรรม อัตลักษณ์และกรอบแนวคิดโรงเรียน สพฐ. ผลักดันนโยบายให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามาช่วยวางแผนโดยกระบวนการ PLC ขับเคลื่อนคุณธรรมอัตลักษณ์ ร่วมกัน เพื่อไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ จัดทำโครงสร้างการบริหารงานด้านคุณธรรม โดยมีการบริหารงานด้านคุณธรรม พร้อมทั้งดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม วัดผลประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมตรวจสอบได้

3. ด้านครู

ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่เกี่ยวข้องกับด้านครู ยกตัวอย่างเช่น

A1 กล่าวว่า...คุณครูต้องใส่ใจ เป็นการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย อาจจะไม่เห็นผลช้าหน่อย แต่ต้องทำไปเรื่อย ๆ เรื่อย ๆ เน้น ย้ำ ซ้ำ เตือน ไปเรื่อย ๆ ในการสอน คอยพูดกับเด็กอยู่เรื่อย ๆ เด็กจะได้ซึมซับ ถึงว่าคุณครูจะต้องให้ความใส่ใจเช่นเรื่องนี้เป็นต้น...

B2 กล่าวว่า...ให้ครูไปอบรม 5 วัน โดยให้โรงเรียนหาคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็นแนวของเรา ต้องหาคุณธรรมอัตลักษณ์ พอได้คุณธรรมอัตลักษณ์แล้วก็ไปฝึกกับนักเรียน ขับเคลื่อนด้วยโครงการคุณธรรมเพื่อให้เด็กทำงานร่วมกัน ถ้าอยาก让孩子ทำ เด็กมีความเสียสละ ต้องเริ่มต้นจากครูเป็นแบบอย่าง...

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในทำนองเดียวกัน ได้ข้อสรุปว่า

ครูทุกคนได้ผ่านการอบรมกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ครูร่วมมือกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขับเคลื่อนกระบวนการด้วยโครงการคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ใส่ใจ การพัฒนาคุณธรรมเป็นการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย เน้น ย้ำ ซ้ำ เตือน ในการสอน พูดกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอนคุณธรรม โดยการสอดแทรกบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในทุกกลุ่มสาระ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมขวัญกำลังใจโดยมีการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน ส่งเสริมคนดีและให้คนดีเป็นผู้นำไปสู่การขยายผลอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่เกี่ยวข้องกับด้านนักเรียน ยกตัวอย่างเช่น

C1 กล่าวว่า...พอได้รับโครงการ โรงเรียนคุณธรรมแล้วผมมองว่าเด็กจะมีระเบียบมากขึ้น เด็กนักเรียนพอเห็นผู้หลักผู้ใหญ่เข้ามาในโรงเรียนก็จะมีค่านอบน้อม รู้จักไหว้ไม่ว่าจะในโรงเรียนหรือในชุมชน...

C4 กล่าวว่า...เท่าที่โรงเรียนทำอยู่ก็คิดว่าดีอยู่แล้ว เพราะว่า ลูกก็รู้จักอดออม มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ คือพ่อแม่ก็ไม่ต้องไปคอยจ้ำจี้จ้ำไช ชีวิตบ้านนอกก็ต้องทำมาหากิน เพื่อเลี้ยงลูก เค้าก็มีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้จักประหยัด อดออม...

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในทำนองเดียวกัน ได้ข้อสรุปว่า

เมื่อโรงเรียนได้คุณธรรมอัตลักษณ์แล้วก็นำไปฝึกนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม มีโครงการคุณธรรม ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

โดยนักเรียนสามารถนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการคุณธรรม และมีการสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากโครงการคุณธรรม นักเรียนมีระเบียบมากขึ้น การทำกิจกรรมมีระเบียบวินัยทั้งการเดินเข้าโรงเรียน นำขยะไปทิ้ง มีสัมมาคารวะ รู้จักไหว้ผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะในโรงเรียนหรือในชุมชน ปฏิบัติตนดี มีความรับผิดชอบ รู้จักอดออม มีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม ภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

2.2 การสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้รับการจากการสนทนากลุ่ม แยกเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้กระบวนการพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประสบผลสำเร็จ จากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ผู้รับผิดชอบ และวิธีดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบ ดังตาราง 9

ตาราง 9 แนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

แนวทาง การดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
1. ร่วมวางแผน	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. ผู้เรียน 4. ผู้ปกครองและชุมชน	1.1 จัดทำแผนปฏิบัติการ 1.2 สร้างความร่วมมือพัฒนาผู้เรียน 1.3 เสริมสร้างความเป็นผู้นำ เชิงจริยธรรม 1.4 การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ 1.5 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ 1.6 การปรับหลักสูตรสถานศึกษา 1.7 การกำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

ตาราง 9 (ต่อ)

แนวทาง การดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
2. ร่วมพลังสร้างสรรค์	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. ผู้เรียน 4. ผู้ปกครองและชุมชน	2.1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2.2 การจัดกิจกรรมสร้างเสริม คุณธรรมอัตลักษณ์ 2.3 ร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน 2.5 สร้างขวัญกำลังใจ
3. ร่วมชื่นชม	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. ผู้เรียน 4. ผู้ปกครองและชุมชน	3.1 ประเมินการจัดกิจกรรมสร้างเสริม คุณธรรมอัตลักษณ์ 3.2 แสดงความชื่นชมต่อผู้เรียน
4. ร่วมภาคภูมิใจ	1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู	4.1 รายงานผลสู่สาธารณชน 4.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา เครือข่าย 4.3 นำเสนอผลงาน

แนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. ร่วมวางแผน

ร่วมวางแผน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้ง
บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของ
สถานศึกษาตนเอง โดยควรดำเนินการดังนี้

1.1 จัดทำแผนปฏิบัติการ

การจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับขับเคลื่อนกิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม โดยควรมีการ
ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ร่วมใจ
ร่วมพลัง และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา บนพื้นฐานของวัฒนธรรมความสัมพันธ์

แบบกัลยาณมิตร เพื่อวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชน สังคม นำไปสู่การบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากร เวลา กำหนดกิจกรรม กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ และเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน

1.2 สร้างความร่วมมือพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างร่วมมือกับบุคลากรทุกภาคส่วน ทั้งภายในสถานศึกษา คือ ครู ผู้เรียน ชุมชน กรรมการโรงเรียน พ่อบ้าน แม่บ้าน แม่ครัว หรือบุคคลอื่น ๆ ส่วนภายนอกสถานศึกษา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย เช่น วัด ร้านค้า บริษัท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ทุกคนให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน สนับสนุน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการพัฒนา

1.3 เสริมสร้างความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นบุคคลสำคัญ ต่อการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้ประสบความสำเร็จ การที่จะพัฒนาให้เด็กมีคุณธรรม ต้องมีแบบอย่างให้เห็น ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องปรับตัวเองให้มีความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม เช่น การบริหารงานอย่างมีจริยธรรม การบริหารความสัมพันธ์อย่างมีจริยธรรม ความตระหนักรู้ต่อความเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรม ความสามารถในการจัดการด้านอารมณ์ เป็นต้น

1.4 การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ

สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จให้มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ ยกตัวอย่างเช่น

1.4.1 ด้านกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ สถานศึกษาควรกำหนดว่า ควรมีโอกาสใดบ้าง กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมในด้านใด ระบุตัวชี้วัดความสำเร็จ วิธีการวัดจากเรื่องใดบ้าง

1.4.2 ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ระบุตัวชี้วัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมทั้งระบุวิธีการวัด และเวลาของการประเมินตามตัวชี้วัด

นอกจากนั้น ควรระบุเป้าหมายความสำเร็จทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อความชัดเจนในการจัดกิจกรรมและการประเมินผล เช่น ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 80 มีคุณธรรมอัตลักษณ์ ด้านวินัยต่อตนเองอยู่ในระดับมาก เป็นต้น

1.5 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์

สถานศึกษาควรมีการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ที่มีความชัดเจน มีความท้าทายและ มีความเป็นไปได้ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ต้องระบุว่ามิวินัยในเรื่องใด วินัยในเรื่องการ

เรียน การทำการบิน การรักษาเวลา การอดออม การใช้วาจาต่อผู้อื่น เป็นต้น ทั้งนี้การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ควรได้รับความคิดเห็นและยอมรับร่วมกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน สังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน

1.6 การปรับหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการปรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการประเมินความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

1.7 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้โครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา จึงควรมีการปรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม-อัตลักษณ์และเป้าหมายความสำเร็จ

2. ร่วมพลังสร้างสรรค์

ร่วมพลังสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมพลัง ดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. คือ ผู้เรียนมีพฤติกรรมตรงตามคุณธรรมอัตลักษณ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ในระยะของการร่วมวางแผน ฉะนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน เมื่อผู้เรียน ได้เห็นการปฏิบัติจริง จะเกิดการซึมซับพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม มีความยุติธรรม มุ่งมั่นตั้งใจในการบริหารสถานศึกษา ครูเข้าสอนตรงเวลา มีความยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน มีความใฝ่รู้ ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ เป็นผู้นำกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ผู้ปกครองพุดจาไพเราะ ประกอบสัมมาอาชีพ เสียสละเพื่อส่วนรวม และในส่วนของชุมชนก็ควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเช่นกัน เช่น พุดจาไพเราะ สุภาพ ช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์

จากขั้นตอนของการร่วมวางแผน สถานศึกษาปรับหลักสูตรเพื่อตอบสนองกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ ครูจึงควรนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้วางไว้ โดยอาจจะเป็นไปทั้งในการสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร เช่น การจัดโครงการในรายวิชา จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ รับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม

เป็นต้น หรืออาจจะเป็นไปได้ในลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีการจัดได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมบ้านสะอาดน่าอยู่ กิจกรรมบ้าน วัด โรงเรียน กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมทำบุญวันเด็ก เป็นต้น

ผู้ปกครอง และครอบครัวของผู้เรียน นับเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะเสริมสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและทุกคนในครอบครัว จึงต้องเข้าใจถึงแก่นแท้และวิธีการสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ด้วย เช่น คุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ผู้ปกครองต้องช่วยสร้างกิจกรรมหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบที่บ้านด้วย เช่น มอบหมายให้ทำงานบ้านอย่างเหมาะสมกับวัย ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อตนเอง เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เวลา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ปกครองยังควรแสดงออกถึงความเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านคุณธรรมอีกด้วย

ชุมชนแวดล้อมของผู้เรียน เช่น วัด หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลาด และหน่วยงานอื่น ๆ ควรจะเปิดโอกาส และสนับสนุนผู้เรียน เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมจิตอาสา การใช้วาจาสุภาพทั้งต่อผู้เรียนและคนอื่น ๆ มีความซื่อสัตย์ แบ่งปัน เพื่อสานต่อกิจกรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน

2.3 ร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ความคิดเห็น ทักษะ ความรู้ความสามารถ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู ระหว่างครูกับครูด้วยกันทั้งในและนอกสถานศึกษา ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือบุคลากรในสาขาอื่น ๆ จะช่วยถ่ายทอดข้อมูลความรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน จนทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานของความพึงพอใจจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูจะเป็นถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาผู้เรียนในองค์กรรวมทั้งในระดับสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคนควรจะเข้าร่วมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ ในสถานศึกษาตามที่ครูแนะนำเพื่อปรับพฤติกรรมของตนเอง เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกในรายวิชา การจัดทำโครงการ กระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นทีม การค้นคว้าหาความรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง กิจกรรมเพื่อชุมชน เป็นต้น กิจกรรมของครอบครัว และกิจกรรมเพื่อชุมชน นอกจากนี้ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนผู้เรียนร่วมกันเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้รับ ทักษะของแต่ละคน รวมทั้งก่อให้เกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรม

สถานศึกษาอาจจะแต่งตั้งนักเรียนแกนนำโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เป็นแกนนำในกระบวนการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวม ทั้งนี้เพราะผู้เรียนในวัยเดียวกันอาจจะมีการชักจูงใจง่ายขึ้น เกิดการถ่ายทอด เสนอแนะด้วยภาษาในวัยเดียวกัน

2.5 สร้างขวัญกำลังใจ

การพัฒนาทุก ๆ เรื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาจึงอาจจะเกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ ไม่ได้ดำเนินชีวิตแบบเดิมที่เคยเป็น ทั้งในแง่มุมมองของครู ที่ต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคลากรทุกคน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้ชีวิตของผู้ปกครองและชุมชน จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และแกนนำในทุกระดับที่จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจ แนะนำแนวทางที่เหมาะสม และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบทุกคน

3. ร่วมชื่นชม

ร่วมชื่นชม หมายถึง การรับรู้ผลของกระบวนการพัฒนาที่ได้จากการร่วมพลังสร้างสรรค์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรจะร่วมกันประเมินเพื่อนำไปสู่การชื่นชมต่อผลที่ได้รับ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรดำเนินการดังนี้

3.1 ประเมินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ให้กับผู้เรียน จึงควรมีการประเมินกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อให้ทราบผลของการดำเนินงานทั้งในด้านของผลสำเร็จ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ความเหมาะสมของกิจกรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจใช้การประเมินในลักษณะของข้อประเมินในแต่ละเรื่อง การประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินของครูผู้จัดและเข้าร่วมกิจกรรม ข้อสังเกตจากผู้ปกครอง ข้อสังเกตจากชุมชน และบุคลากรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 แสดงความชื่นชมต่อผู้เรียน

หลังจากที่ดำเนินการประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้เรียนแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ควรจะร่วมกันค้นหาแนวทางชื่นชมผู้เรียนอย่างทั่วถึง โดยอาจแยกเป็นแต่ละคุณธรรมอัตลักษณ์ แยกเป็นระดับชั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการชื่นชม อันเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้เรียนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาตนเองต่อไป ในส่วนของการแสดงออกถึงการชื่นชมอย่างเป็นทางการนั้น อาจจะเป็นทุนการศึกษา เกียรติบัตร รางวัล เป็นต้น นอกจากนั้นอาจให้รางวัลในส่วนของการทำความดีที่บ้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้ชุมชน สังคม ร่วมกันให้รางวัลผู้เรียนที่ตนสังเกตเห็นว่ามีคุณธรรมอัตลักษณ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้จะก่อให้เกิดภาคีเครือข่ายในชุมชน สังคม อีกทางหนึ่งด้วย

4. ร่วมภาคภูมิใจ

การทำความดีนั้น นอกจากจะชื่นชมกันในหมู่ของบุคคลสังคมเดียวกันแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้กระทำอีกด้วย ร่วมภาคภูมิใจ จึงหมายถึง การเผยแพร่ผลงานอันน่าภาคภูมิใจของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การรายงานผลต่อสาธารณชน

การรายงานผลต่อสาธารณชน หมายถึง การรายงานผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ผลสำเร็จของสถานศึกษา คุณภาพของผู้เรียนที่มีคุณธรรมอัตลักษณ์อย่างเหมาะสม ทั้งในรูปแบบของเอกสารเผยแพร่ และรูปแบบของการสื่อสารแบบออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ความภาคภูมิใจได้อย่างกว้างขวาง

4.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาเครือข่าย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ และสถานศึกษา ควรเปิดพื้นที่ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาเครือข่าย โดยอาจจัดให้มีการนำเสนอในรูปแบบของแนวปฏิบัติที่ดี นวัตกรรม การพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้เรียน และกระบวนการ PLC

4.3 นำเสนอผลงาน

การได้รับการรับรองความสำเร็จจากหน่วยงานต้นสังกัด นับเป็นขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับจึงควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้นำเสนอผลงานของตน และให้การรับรองความสำเร็จแก่สถานศึกษา

ผังมโนทัศน์ของแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรากฏดังนี้

ภาพประกอบ 2 ผังมโนทัศน์ของแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ที่มา : พัฒนาโดยผู้วิจัย

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ดีไปจัดทำเป็นคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ฉ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1

ผู้วิจัยได้นำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้ง 14 คน ประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน คือ ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ปรากฏผลการประเมินตามตาราง 10 - 14

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

มาตรฐานการประเมิน	ผลการประเมิน (N = 14)			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านความมีประโยชน์	4.93	0.32	มากที่สุด	1
2. ด้านความเป็นไปได้	4.80	0.44	มากที่สุด	4
3. ด้านความเหมาะสม	4.93	0.26	มากที่สุด	1
4. ด้านความถูกต้อง	4.84	0.38	มากที่สุด	2
รวม	4.86	0.35	มากที่สุด	

จากตาราง 10 พบว่าผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 ใน 4 ประเด็น คือ ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความมีประโยชน์ และ ความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu = 4.93$) รองลงมา คือ ด้านความถูกต้อง ($\mu = 4.84$) และด้านความเป็นไปได้ ($\mu = 4.80$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความมีประโยชน์

องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี	ผลการประเมิน (N = 14)			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ร่วมวางแผน	4.93	0.27	มากที่สุด	2
2. ร่วมพลังสร้างสรรค์	4.86	0.54	มากที่สุด	4
3. ร่วมชื่นชม	4.93	0.37	มากที่สุด	2
4. ร่วมภาคภูมิใจ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวม	4.93	0.32	มากที่สุด	

จากตาราง 11 พบว่า ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความมีประโยชน์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 รายการ คือ ร่วมภาคภูมิใจ ($\mu = 5.00$) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านร่วมวางแผน และด้านร่วมชื่นชม ($\mu = 4.93$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความเป็นไปได้

องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี	ผลการประเมิน (N = 14)			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ร่วมวางแผน	4.79	0.43	มากที่สุด	3
2. ร่วมพลังสร้างสรรค์	4.71	0.61	มากที่สุด	4
3. ร่วมชื่นชม	4.86	0.36	มากที่สุด	1
4. ร่วมภาคภูมิใจ	4.86	0.36	มากที่สุด	1
รวม	4.80	0.44	มากที่สุด	

จากตาราง 12 พบว่า ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 รายการ คือ ร่วมภาคภูมิใจ และด้านร่วมชื่นชม ($\mu = 4.86$) รองลงมา คือ ด้านร่วมวางแผน ($\mu = 4.86$) และด้านร่วมพลังสร้างสรรค์ ($\mu = 4.71$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนา
คุณธรรม ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
เขต 1 ด้านความเหมาะสม

องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี	ผลการประเมิน (N = 14)			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ร่วมวางแผน	4.93	0.27	มากที่สุด	1
2. ร่วมพลังสร้างสรรค์	4.93	0.27	มากที่สุด	1
3. ร่วมชื่นชม	4.93	0.27	มากที่สุด	1
4. ร่วมภาคภูมิใจ	4.93	0.27	มากที่สุด	1
รวม	4.93	0.26	มากที่สุด	

จากตาราง 13 พบว่า ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม
ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทุกด้าน ($\mu = 4.93$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนา
คุณธรรม ใน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 1 ด้านความถูกต้อง

องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี	ผลการประเมิน (N = 14)			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ร่วมวางแผน	4.93	0.27	มากที่สุด	1
2. ร่วมพลังสร้างสรรค์	4.86	0.54	มากที่สุด	2
3. ร่วมชื่นชม	4.79	0.47	มากที่สุด	3
4. ร่วมภาคภูมิใจ	4.79	0.27	มากที่สุด	3
รวม	4.84	0.38	มากที่สุด	

จากตาราง 14 พบว่า ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของกระบวนการพัฒนาคุณธรรม ใน
โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้าน
ความถูกต้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมวางแผน
($\mu = 4.93$) รองลงมา คือ ด้านร่วมพลังสร้างสรรค์ ($\mu = 4.86$) และ ด้านร่วมภาคภูมิใจ และด้านร่วม
ชื่นชม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu = 4.79$)